

Houtlei Oordeelbrug Pekelharing Zotten- alias
Zandpoort & -straat Iepen- en Koperstraat
St.-Martens- en Gebr. Vandeveldestr.
Stoppelstraat Krommenelleboog

john@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

B8

Zottenbrugje

Iepenstraat

Annonciadenstraat

In 1825 was er nog geen sprake van de Gebr. Vandeveldestraat. Deze zou pas ± 75 jaren later aangelegd worden.

Kaart
1825

Is nu een deel v/d Gebr.
Vandeveldestr.

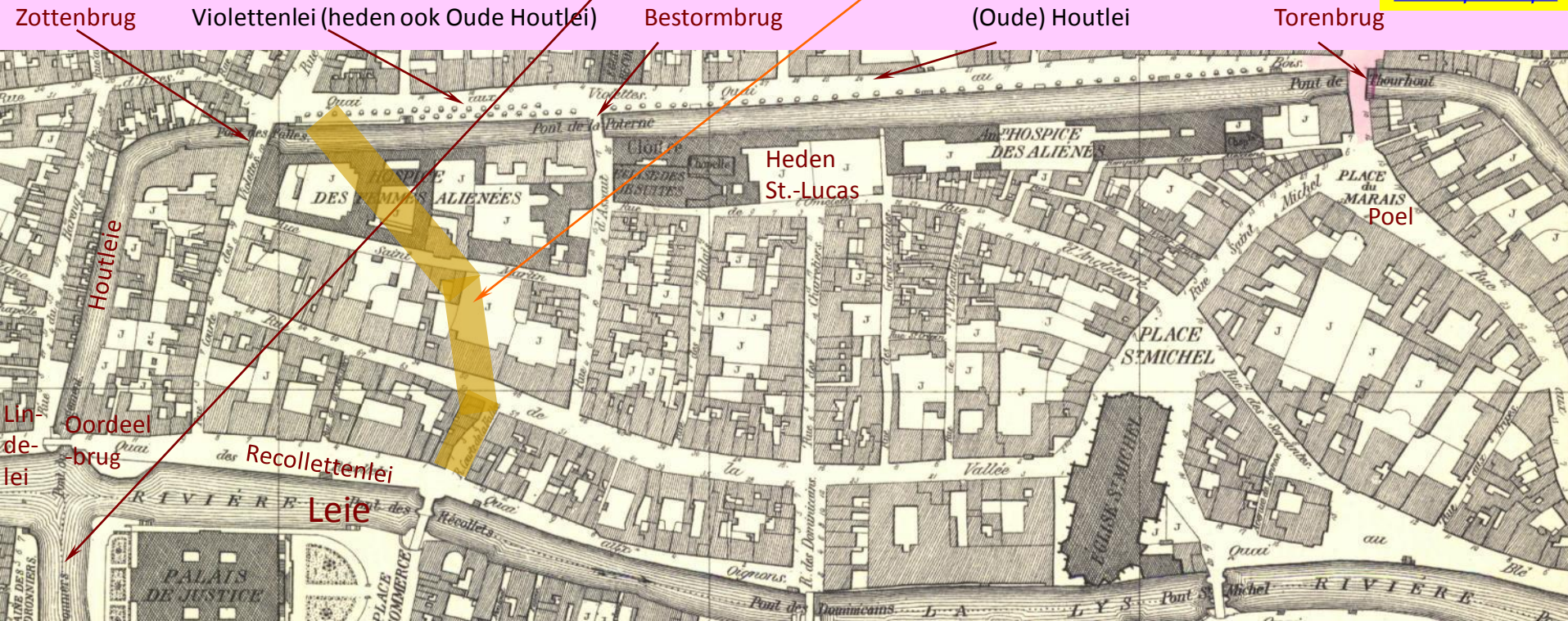

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Detail uit plan van 1878. De **Houtlei** lag in het **verlengde van de Ketelvest** en kwam terug in de Leie naast het Museum van Sierkunst in de J. Breydelstraat recht t.o.v. de oude vismijn. De brug in de J. Breydelstraat heette de **Appelbrug**. De naam Houtlei dook op eind 1400 begin de jaren 1500. Voorheen sprak men van "De Gracht". Ingevolge de ontbossing in Vlaanderen diende men van in de 16e eeuw hout uit de Baltische staten in te voeren. Dit werd langs de Lieve op **bijlanders** naar Gent doorgevoerd. Eén van de losplaatsen daarvoor was de Houtlei. Tot in de 17e eeuw werd er vooral brand- en timmerhout aangevoerd.

Aanleg v/d Gebr. Vandeveldestraat circa 1906

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

1524 Pieter de Keyser

Tignarii sive Materiarii

Fendeurs de bois / Houtbrekers

± 1562 Handschrift
Codex Iconographicus 265 Munchen

Hautbrekere

Leuze in latijn & vrije vertaling
Non ex omni ligno fit Mercurius.
Niet elke boom levert timmerhout.

Poëtisch vertaald door J. Harduyn
*All' hout, al schijnet sterck,
En is gheen timmer-werck.*

Blasoenering Nederlands
*In zilver, beladen met een half-gekruinde boom
met aan zijn basis een stronk met twee bijlen,
het geheel van natuurlijke kleur; een
schildhoofd van keel beladen met een halve
leeuw van zilver gekroond en gewapend van
goud.*

Blasoenering Frans
*D'argent, chargé d'un arbre, au bas duquel se
trouve un tronc avec deux haches ; le tout en
couleurs naturelles; en chef de gueules, chargé
d'un lion naissant d'argent couronné, lampassé
et armé d'or.*

Wapenschild van de aloude
Gentse gilde der houthakkers

Allerlei hout werd hier
aan de Houtlei aan de
kade gebracht.

Waarschijnlijk werkten
hier ook veel **houtbre-**
kers of houtakkers en -
klievers in de buurt.

Toen JVn in Gent kwam
wonen zag hij nog steeds
veel oude mensen hout
klieven om de stoof aan
de praat te krijgen. Alles
werd in zakjes gestoken
en voor verkoop aange-
boden.

De **Houtleie** werd vóór 1199 door de Gentenaars gegraven. Reeds in 1816 werd de vraag gesteld aan het gemeentebestuur om de gracht te dempen, in 1845 werd deze vraag nogmaals herhaald en in 1898 besloot men eindelijk de gracht te dempen. Oorzaak, de gracht verspreidde een verpestende geur door hem niet meer uit baggeren. Zou Gent nu dezelfde beslissing nemen? Neen men zou alles al lang hebben uitgebaggerd. Reden, de toeristen met hun plezierbootjes.

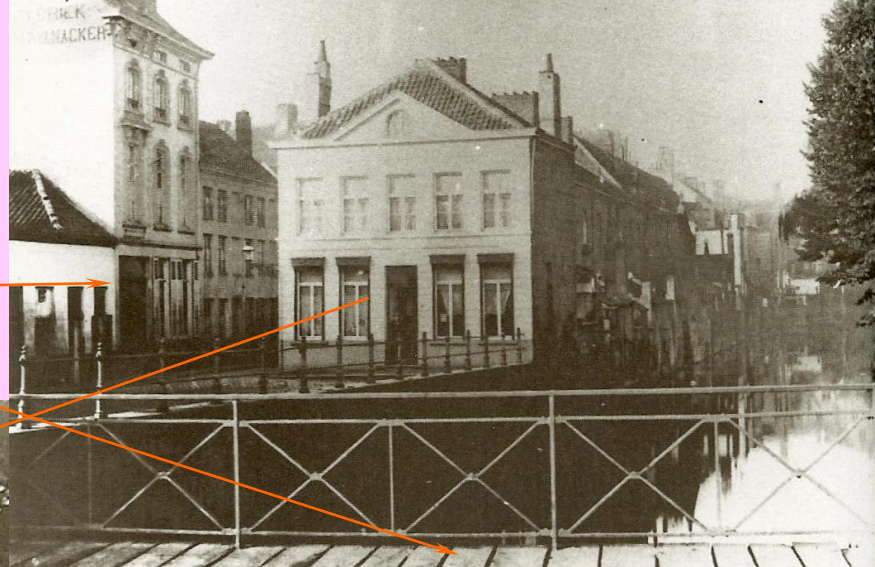
De Houtleie werd in de 12^e eeuw gegraven als verdedigingsgracht maar verloor deze functie reeds in de 16^e eeuw.

De **Oordeelbrug** lag schuin tegenover het justitiepaleis en vormde de verbinding tussen de Recollettenlei en de Lindenlei.

In 1899 werd de Houtleie gedempt en verdween de brug.

De fotograaf stond op deze brug met zijn rug naar de Ketelvest.

Links de **Pekelharing**.

Zicht op de Houtleie vanaf de Oordeelbrug
tot aan de bocht richting Zottenbrug

In 1845 was het de laatste keer dat de Houtleie werd uitgebaggerd, daarvoor was dit in 1810. De baggergrond werd vervoerd naar de Bijloke-meersen om deze op te hogen. Toen al de grachten werden gedempt na 1860 waren er volop werken bezig om daar ook de stadsgrachten te dempen.

11

johan@sint-pietersderp.be
www.sint-pietersderp.be

Pekelharing

Al deze huizen werden afgebroken om de Pekelharing te verbreden. De huidige bebouwing kwam te staan op de oude bedding van de Houtleie (zie vlg slide)

Hier is de Houtleie net gedempt, dus 1899

1899

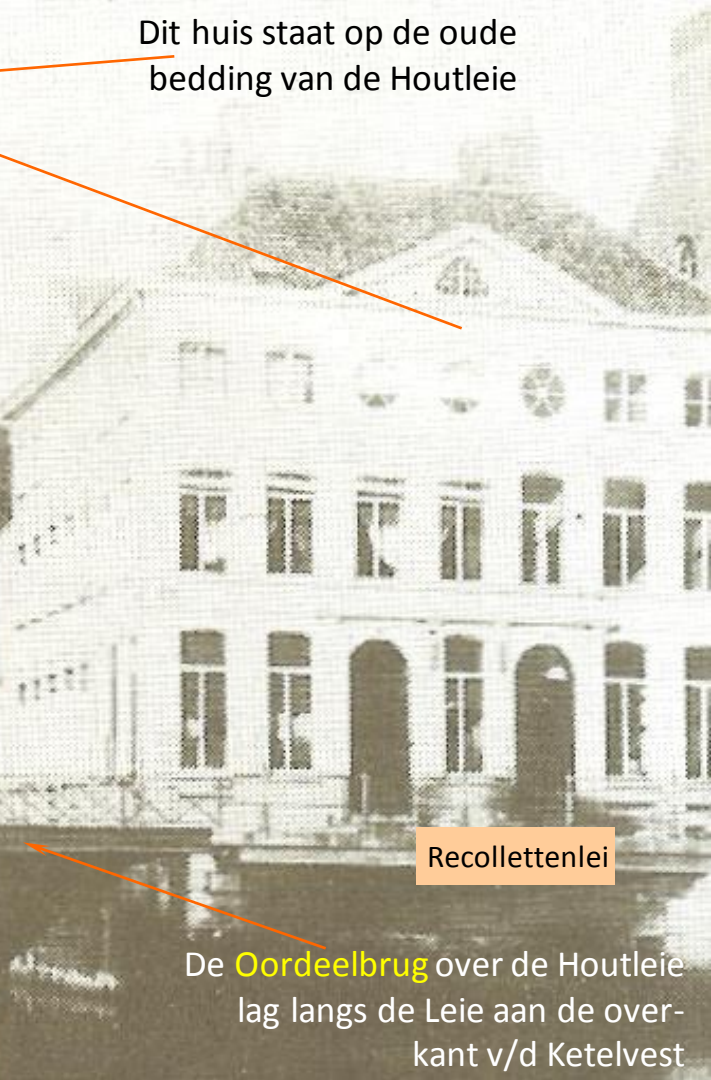

Dit huis staat op de oude
bedding van de Houtleie

Pekelharing

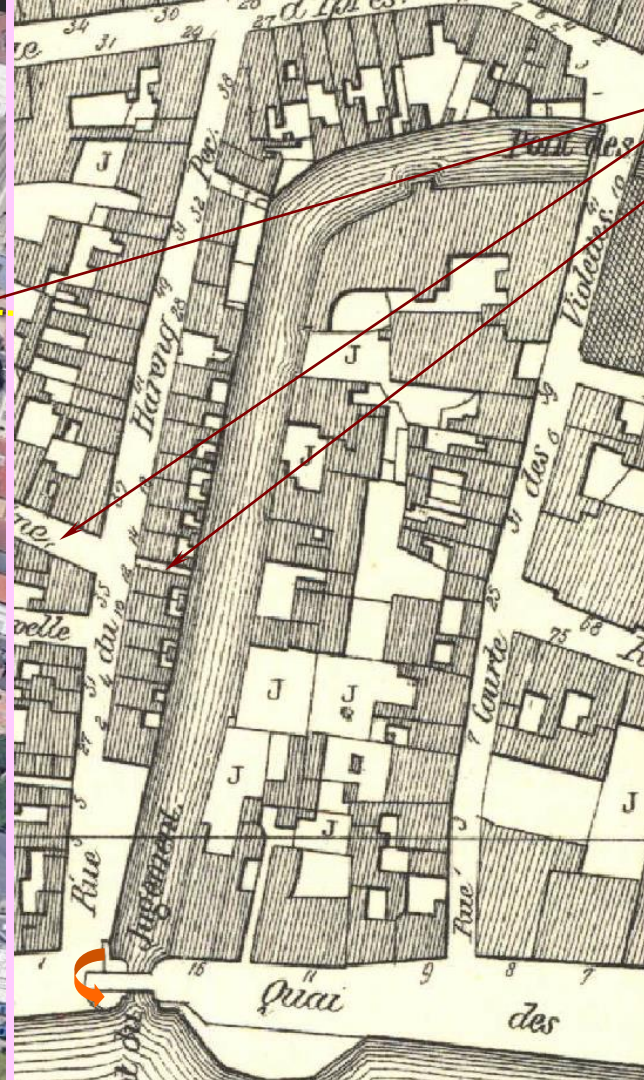
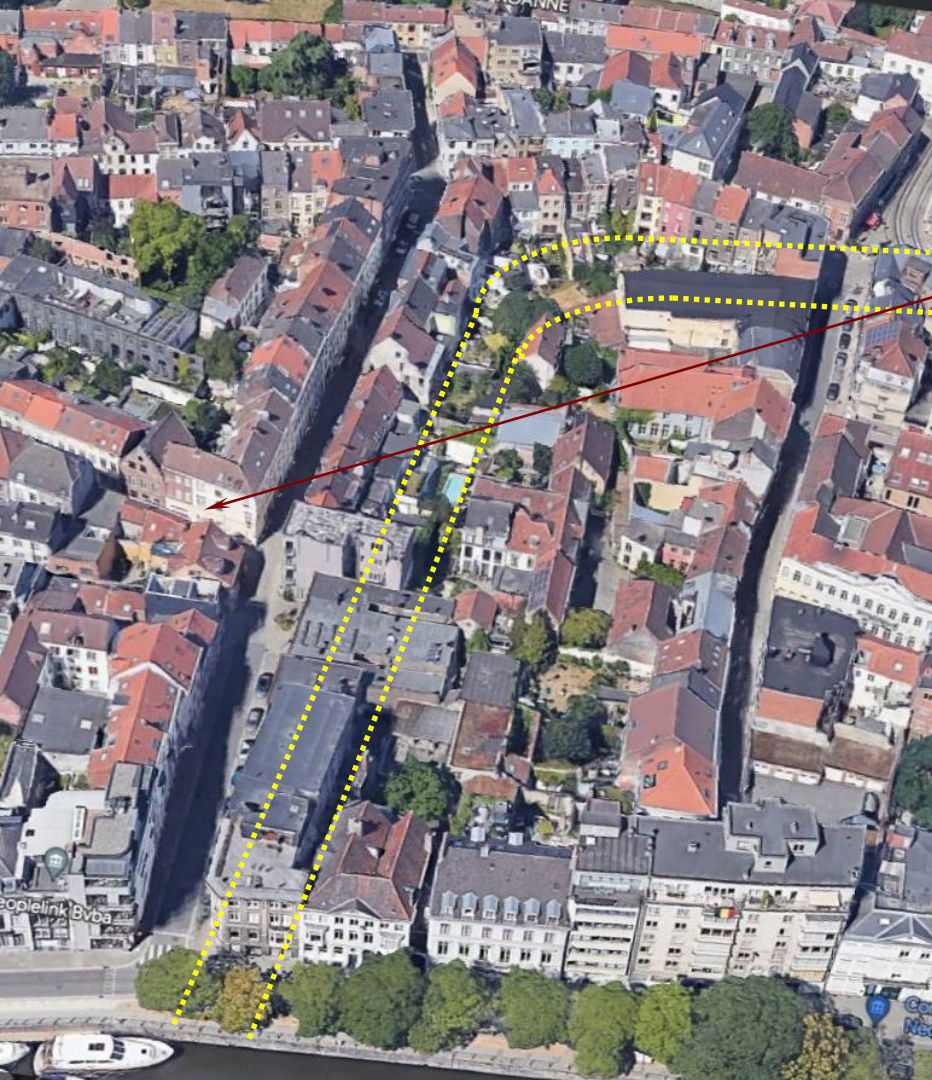

Lindenlei

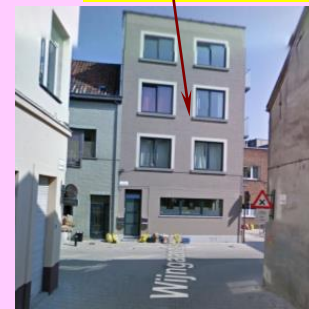
Recollettenlei

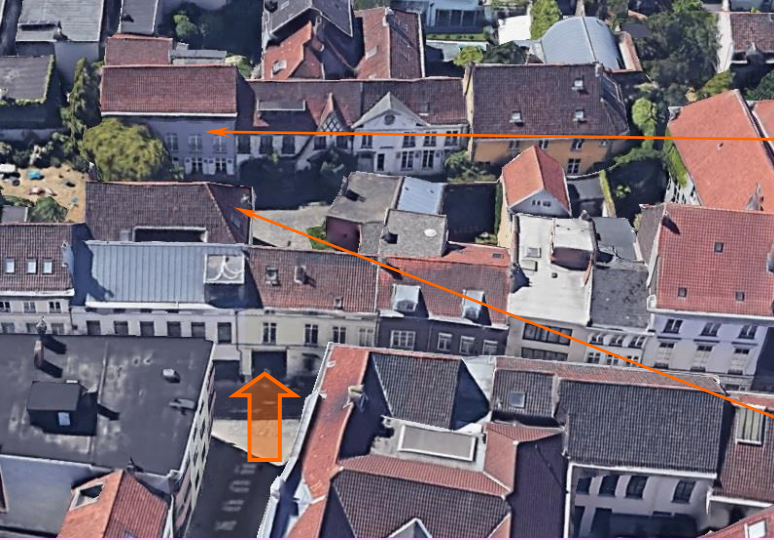
De **Oordeelbrug** over de Houtleie
lag langs de Leie aan de over-
kant v/d Ketelvest

In het verlengde v/d **Wijngaardstraat** lag het **waterstraatje** richting Houtlei. De 6 huizen vóór het het straatje werden onteigend. Men kon terug bouwen op de nieuwe rooilijn aan de Oude Houtlei. De eigenaars v/d huisjes verderop in de straat konden tegen een goedkope prijs extra grond verwerken voor een tuintje. Het groen zie je op de kaart tussen de gele stippellijnen.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

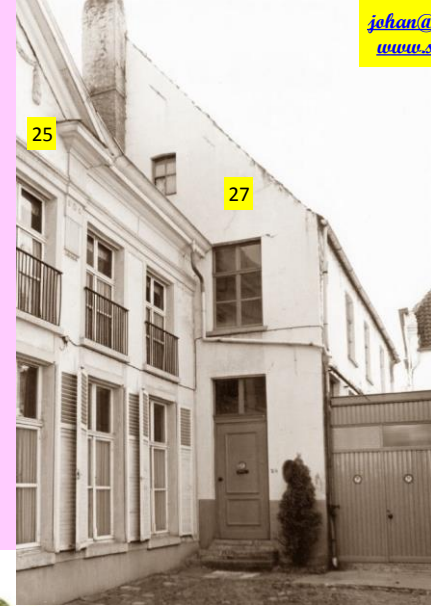
Op het eind van de Onderbergen loopt men tegen de open ingang aan van een beloken woonerf met binnenkoer waarrond 7 statige huizen in harmonie zijn verenigd.

jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

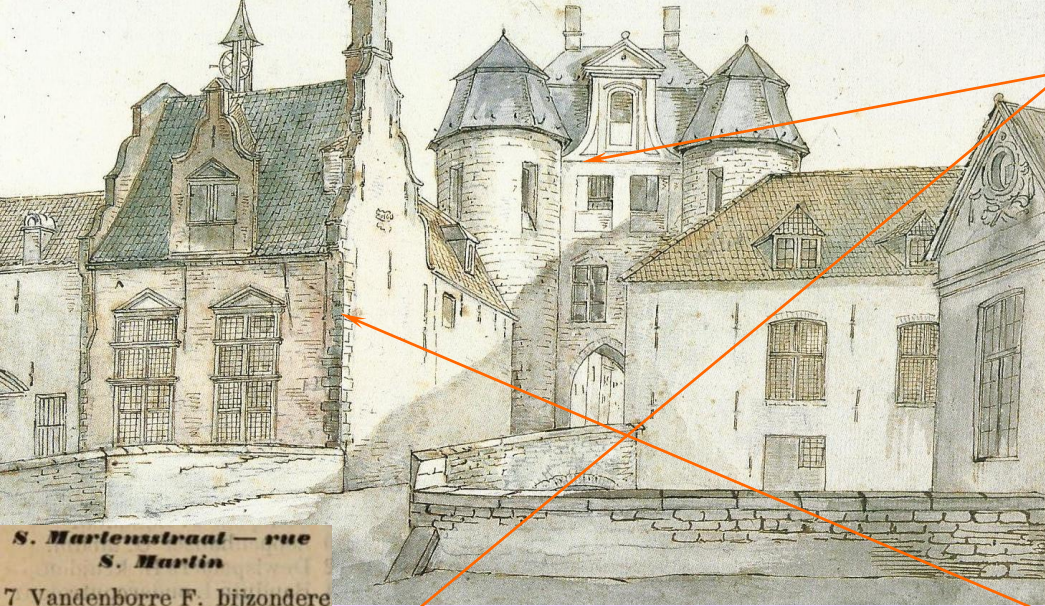
Een oase van rust of een woonerf in de Zandpoortstraat n^{rs} 17-29, voorheen Korte Violettestraat.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

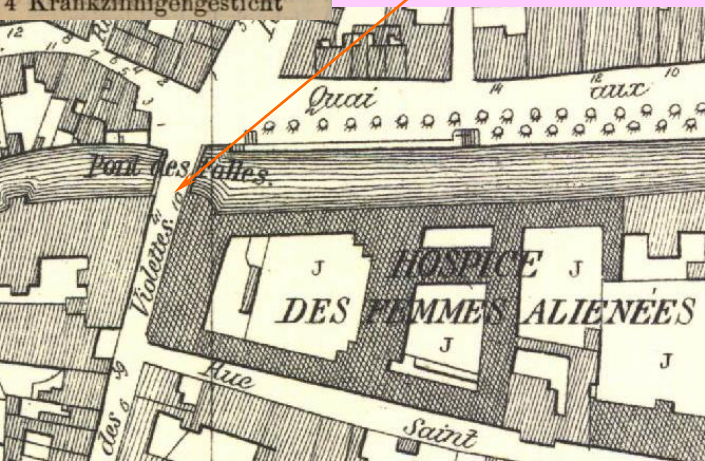

De
Zotten-
poort en
brug
over de
Houtleie
rond
1860.

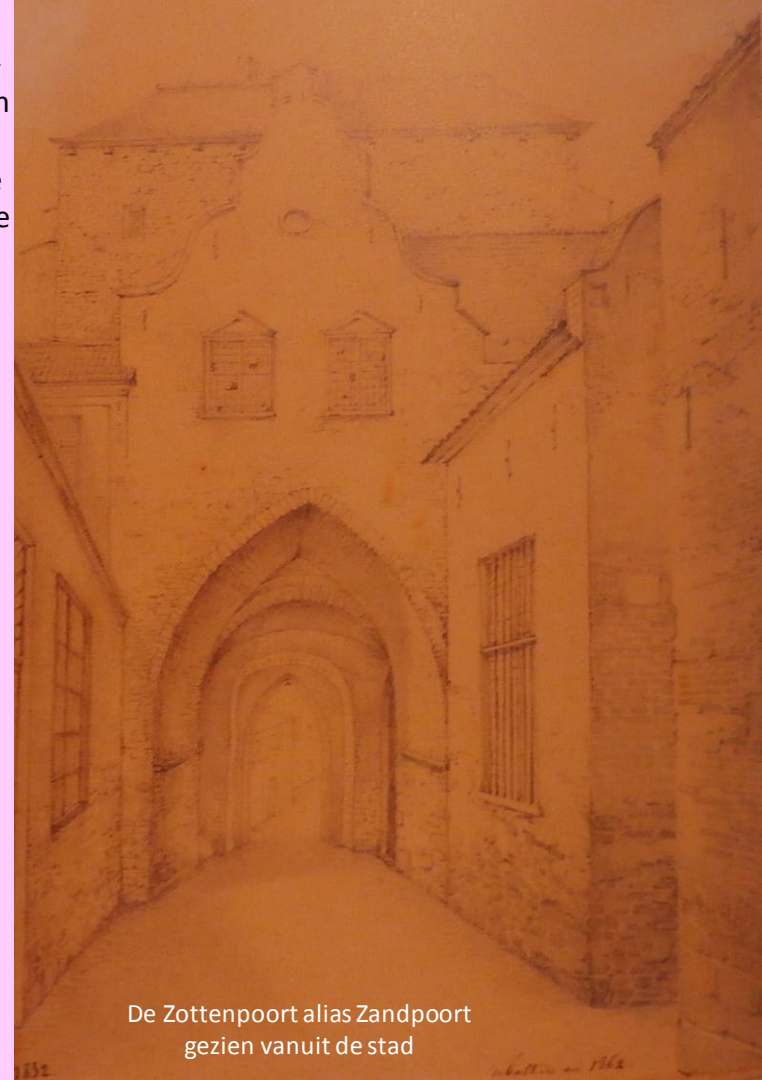
S. Martenstraat — rue
S. Martin

7 Vandenborre F. bijzondere
4 Krankzinnigengesticht

Links op de voorgrond de kapel v/h
vrouwengekkenhuis met op de ach-
tergrond de Zottenpoort. Deze werd
afgebroken in 1862. Het was immers
gebruikelijk dat besmettelijke en
ongeneeslijke ziekten, 'zotten', enz.
afgezonderd werden in poortgebou-
wen. Door plaatstekort werd ernaast
een gekkenhuis opgericht. Dit werd
gesloopt in 1905 bij de aanleg v/d
Gebr. Vandeveldestraat.

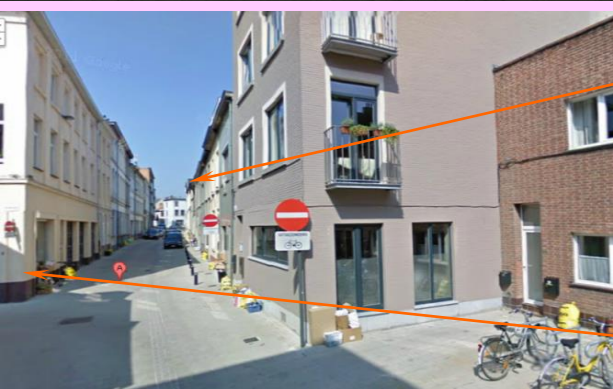
johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

De Zottenpoort alias Zandpoort
gezien vanuit de stad

hoek
Pekelharing
_
Iepenstraat

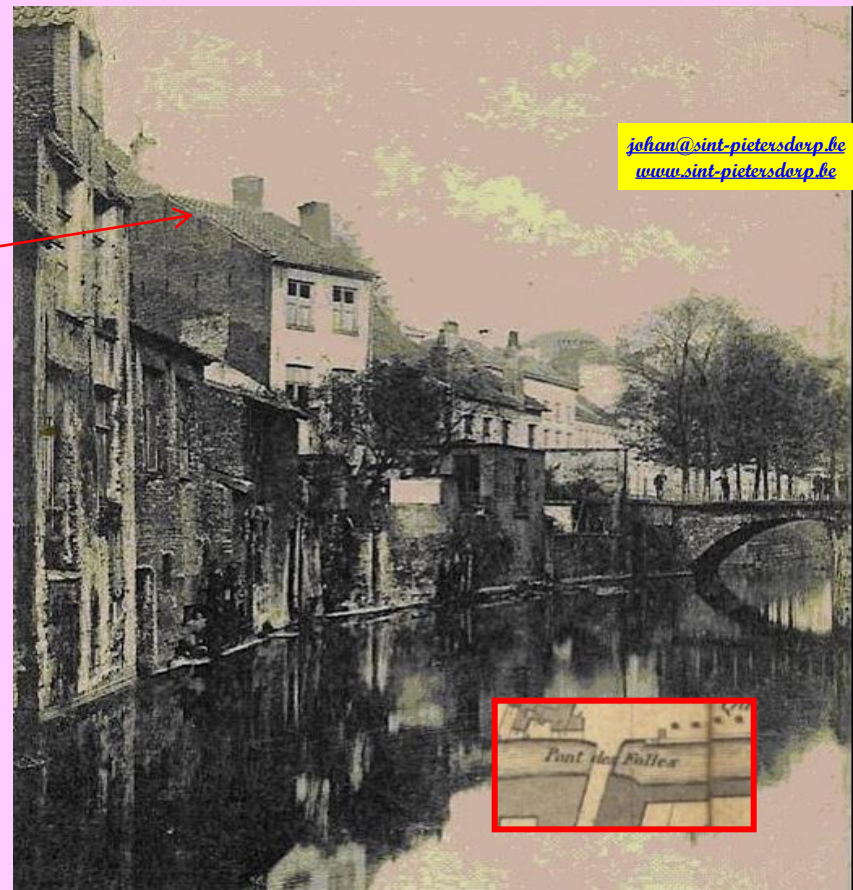
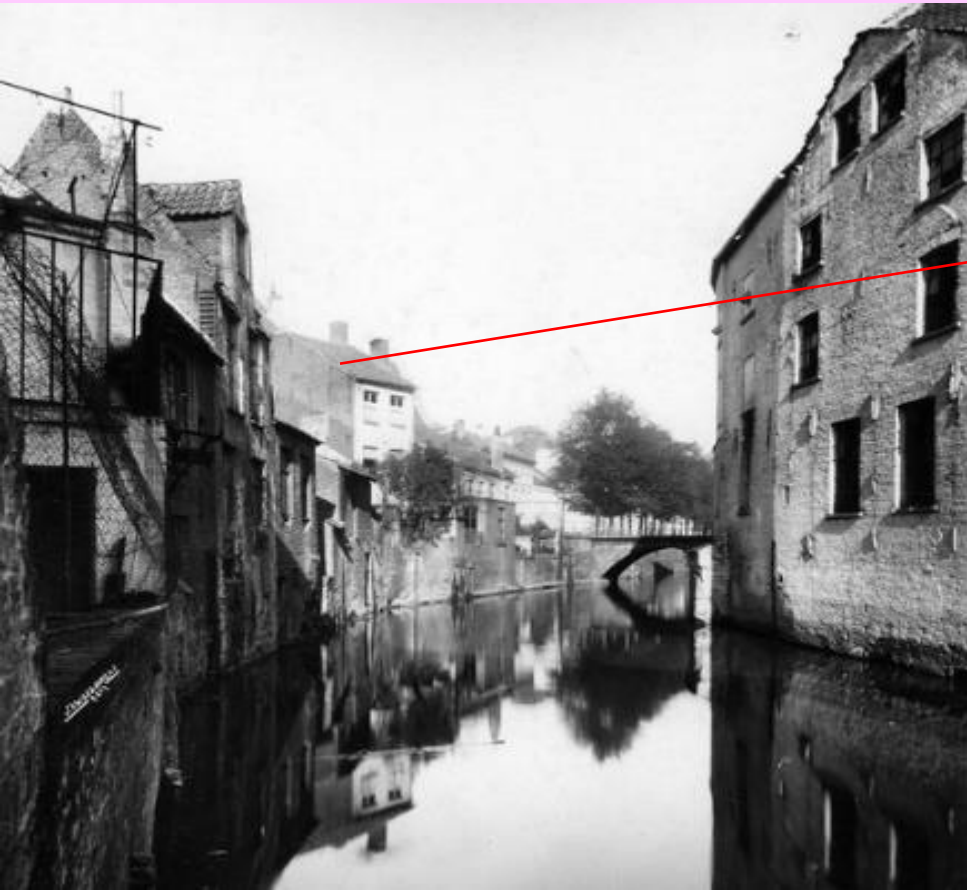

Pekelharing gezien
richting Iepenstraat

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Door het dempen van de Houtleie kwam er plaats vrij
voor een grotere bebouwing en verbreding van de straat.

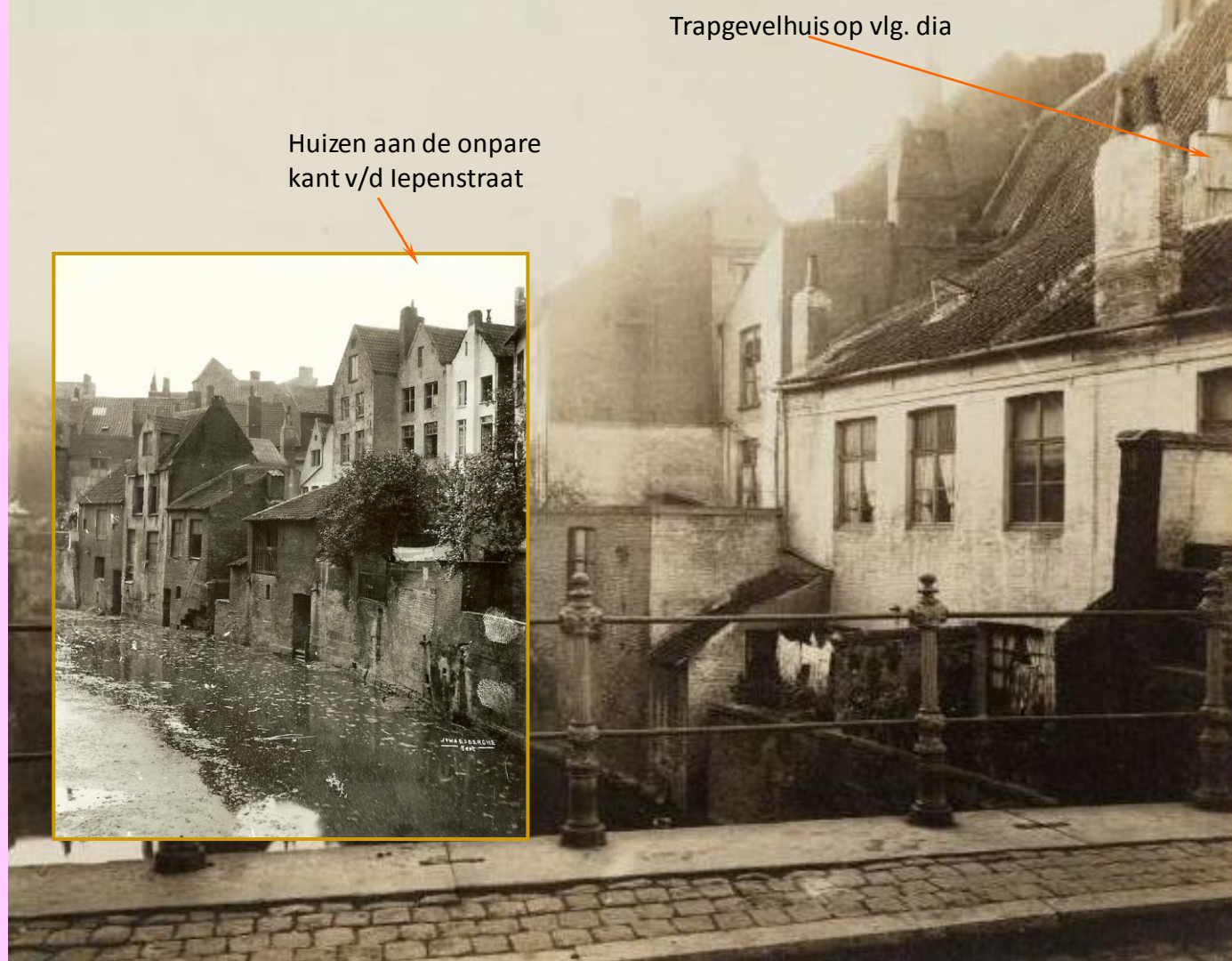
De brug is inderdaad de **Pont des Folles** of **Zottenbrug**, zo geheten naar het krankzinnigengesticht voor vrouwen of het **Simpelhuis** dat er naast lag. Dit gesticht werd begrensd door de Zandpoortstraat (vooraan), de Violettenlei met bomen, de achterhuizen van de Iepenstraat (links) en de St.-Martensstraat (rechts). Dwars door het gesticht werd later de Gebroeders Vandeveldstraat getrokken.

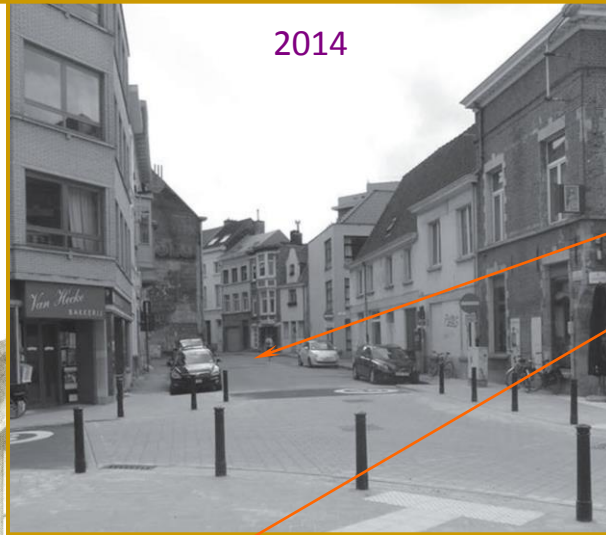

Zicht op de achterzijde v/d huizen in
de Iepenstraat vanop de Zottenbrug
over de Houtleie op de voorgrond.

Trapgevelhuis op vlg. dia

Huizen aan de onpare
kant v/d Iepenstraat

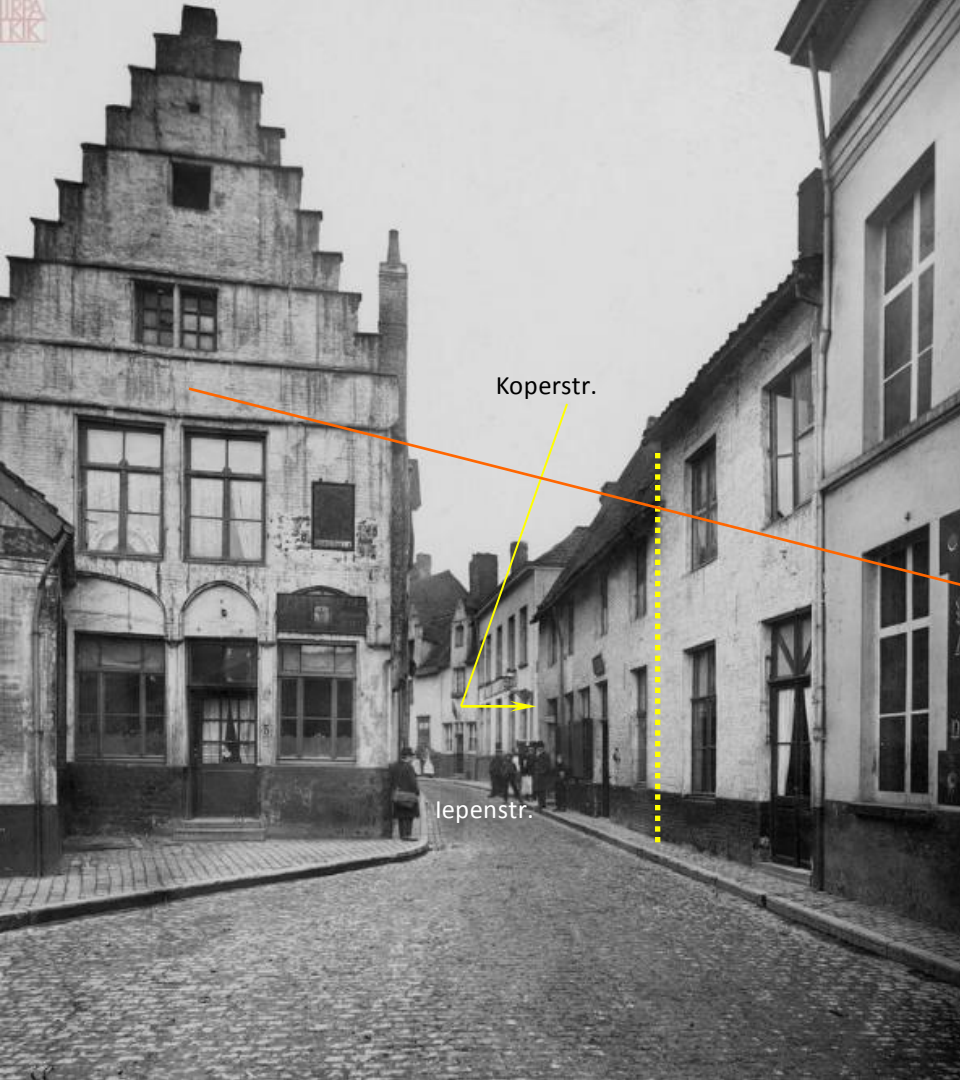

Het kruispunt aan het eind v/d Oude Houtlei met de Annonciaden-lepen- en Zandpoortstr. werd een vijfhoek na de aanleg van de Gebr. Vandeveldestraat

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

1905

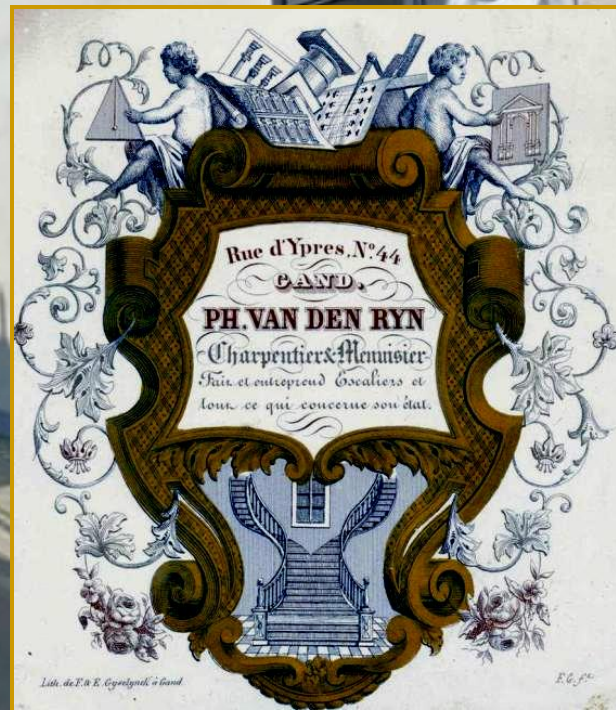
Het oude verdwenen trapgevelhuisje op de juiste plaats in het huidige straatbeeld v/d Iepenstraat geprojecteerd.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

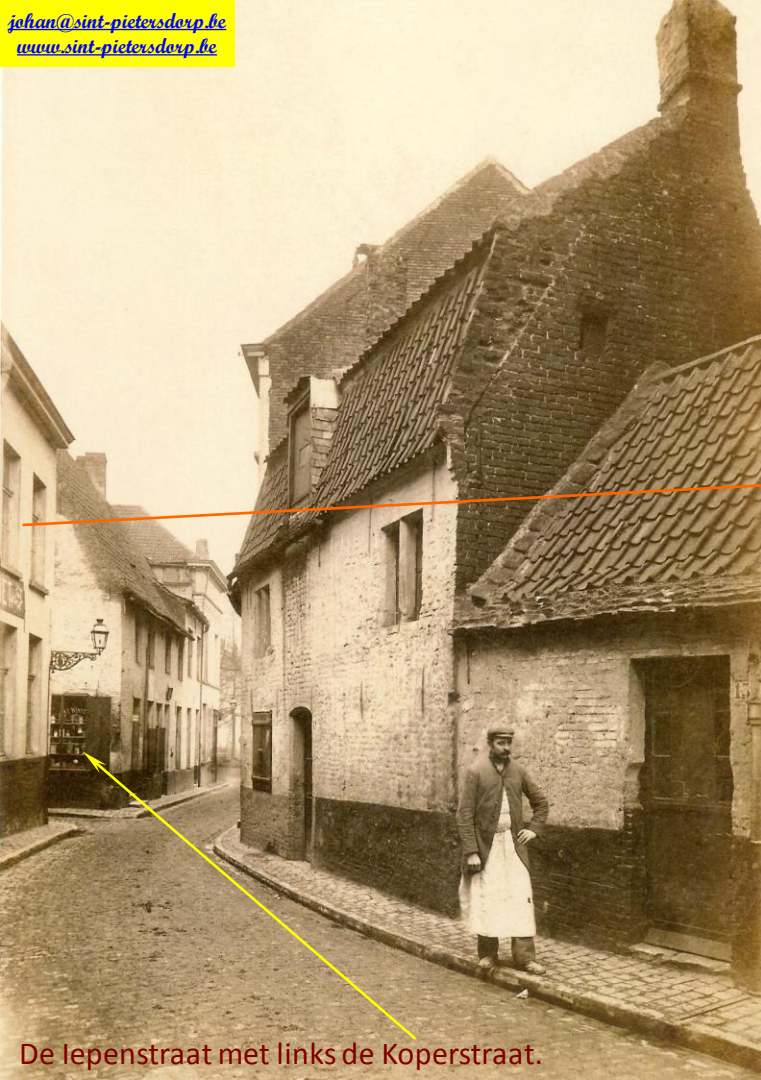

Iepenstraat n° 10 in
1940 en heden

De Iepenstr. (vroeger IJperstraat) liep van de Korte Violettestr.
(nu de Zandpoortstraat) naar de Coupure.

De lepenstraat met links de Koperstraat.

De oude huizen aan de rechter straatkant werden gesloopt. Er kwam nieuwbouw op de rooilijn die iets achteruit geplaatst werd omdat de gedempte Houtleie achteraan meer ruimte creëerde.

lepenstraat
richting
Coupure

Het trapgevelhuisje rond 1940
in de lepenstraat toen n° 22,
heden 26 en mooi opgeknapt.

lepenstr.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

lepenstraat in de jaren
zeventig. Toen was het
eenrichtingsverkeer in
de andere richting.

De lepenstraat toen n°s 34 & 36 rond 1940,
heden 68 & 70 en zeer goed bewaard.

Iepenstraat

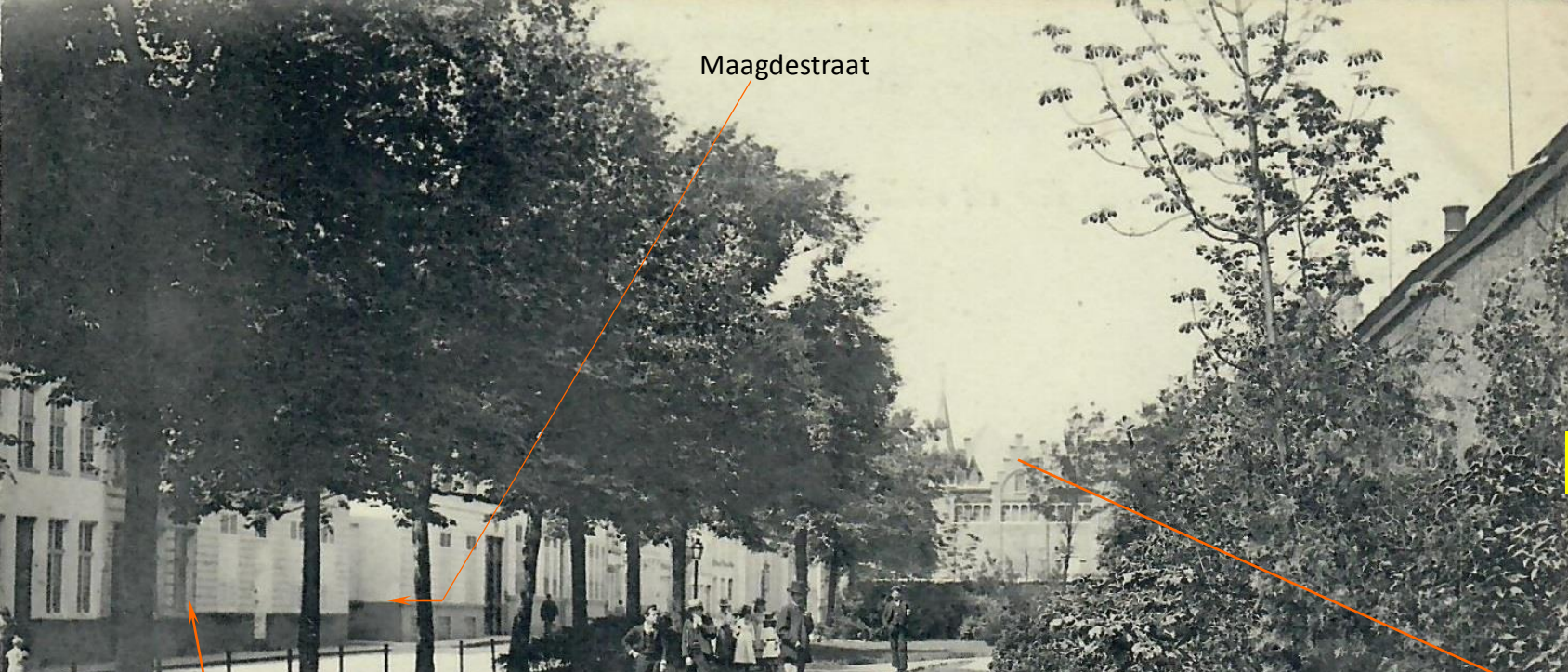
jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

De Iepenstraat rond 1940 (nog mooie gaslantaarns te zien als straatverlichting)

Wat me zeer verbaasd is dat het lijkt of er een **een opening is gemaakt tussen de 2 huizen**. Niets is minder waar, het blijkt een insprong te zijn. De symmetrie van het gebouw is hierdoor wel verloren gegaan.

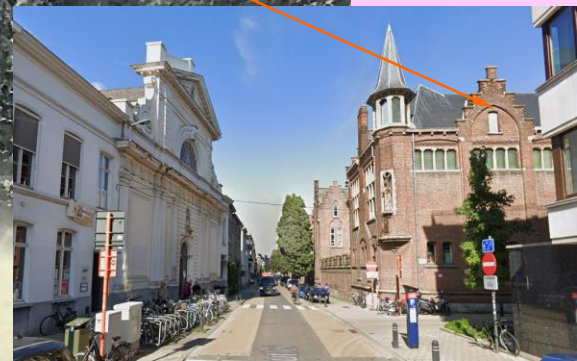
Maagdestraat

Na het dempen v/d Houtleie in 1899 kwam er een parkje. Dit zou rond 1910 door de bouwwoede verdwijnen voor lintbebouwing tot op heden.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

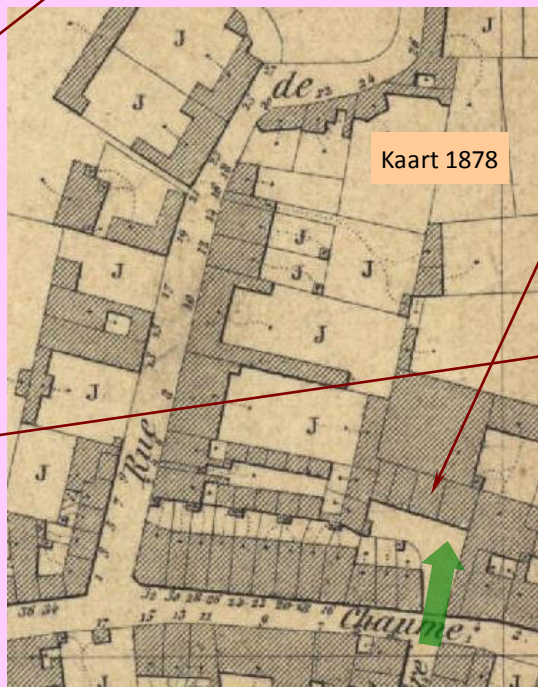
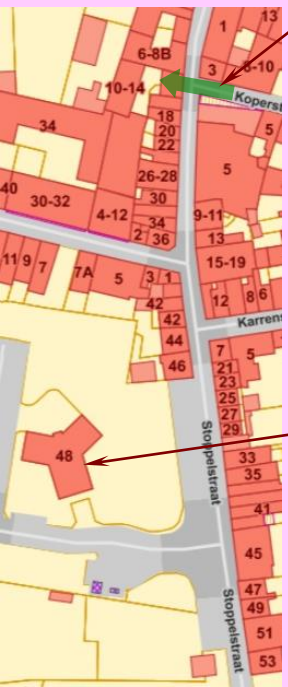

Vroeger werd het deel v/d Oude Houtlei vanaf de Brandstraat **Violettenlei** genaamd.

In het begin v/d **Stoppelstr.** ligt er nog een klein beluik. Achter deze poort zitten er blijkbaar nog 2 huizen met de n^{rs} 10 en 12 verscholen. Op de oude kaart zie je er echter 4 staan, destijds de n^{rs} 10 tot 16. Het oorspronkelijke beluik stond reeds op de kaart van 1835.

Kaart 1878

Het beluik stond gekend als de **Koer Taragola** naar de eigenaar, een huisschilder en glazenmaker woonachtig hoek Stoppelstraat - Anonciadenstraat. Achter de muur zie je de **torenflat** res. Robert Brasseur bovenuitsteken die een 200 m. verderop in 1958 werd opgetrokken.

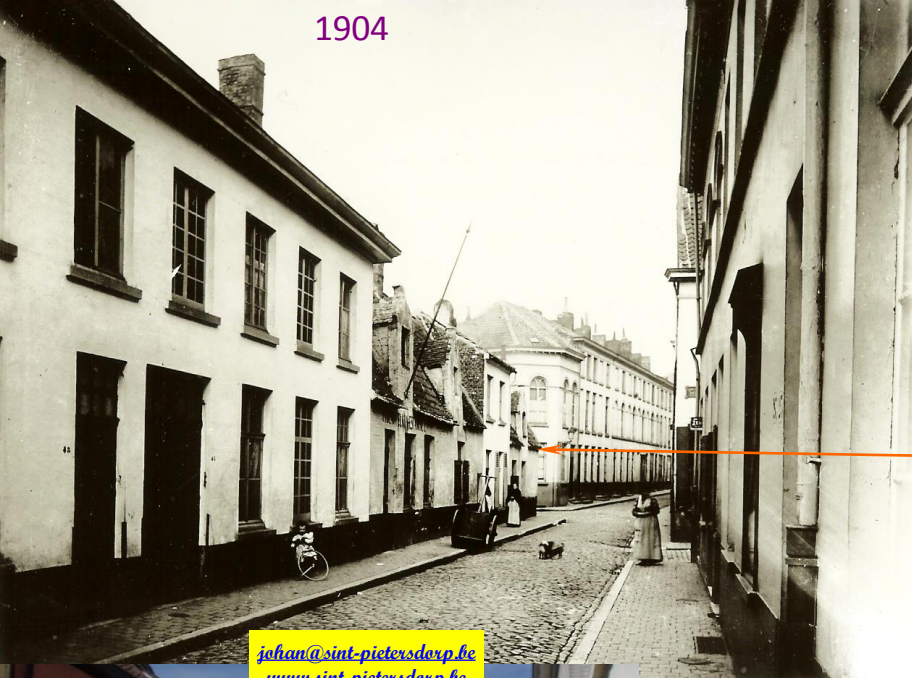
Het beluik

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

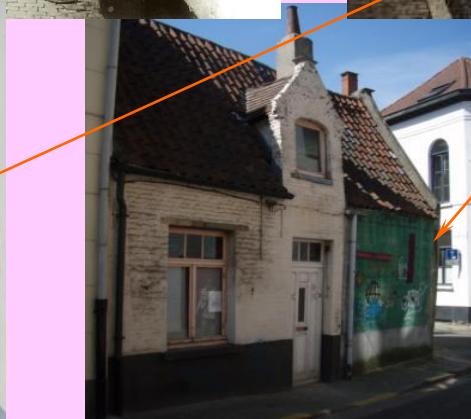
4 toiletten tegen de muur op de binnenkoer

1904

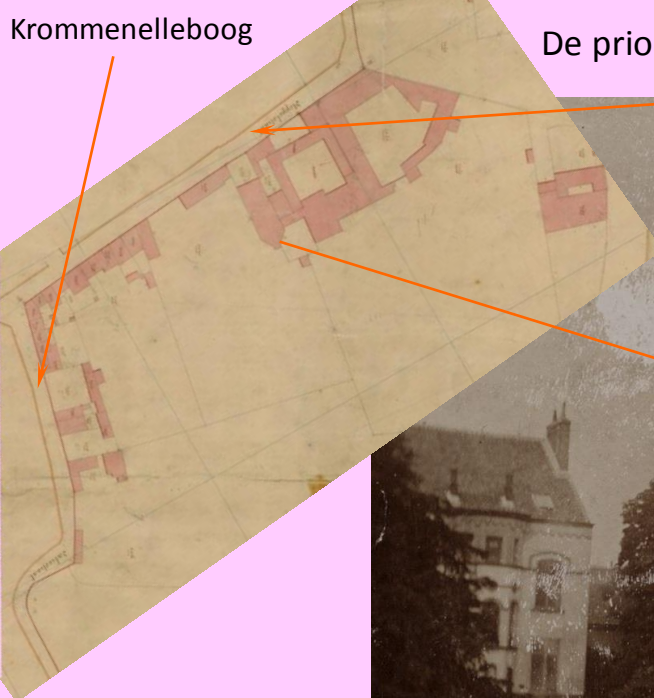
johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

De hoek v/d Stoppelstr.
en de Krommenelleboog

Krommenelleboog

De priorij van Waarschoot langs de Stoppelstraat

De oude priorij van Waarschoot werd later geïntegreerd in een bloemisterij. Alles is afgebroken in 1958 voor een sociaal appartementsblok en een parkje.

Het eind van de Stoppelstraat aan de pare kant was destijds nog volledig bebouwd.

Je kon er in het voormalig n° 62 terecht voor mouluren allerhande en in het nr 60 was er een groothandel in wijnen.

Op heden is er enkel groen en parkeergelegenheid.

Stoppelstr. — Rue du Chaume.
45 Debaille A., nijveraar. 1932

Dit gebouw was in 1932 eigendom van Albert Debaille, hij had er een textielatelier. Het huisnummer is niet veranderd.

Het eind van de Stoppelstraat aan de pare kant was destijds nog volledig bebouwd.

Je kon er in het voormalig n° 62 terecht voor sierlijsten of mouluers allerhande en in het n° 60 was er een groot-handel in wijnen.

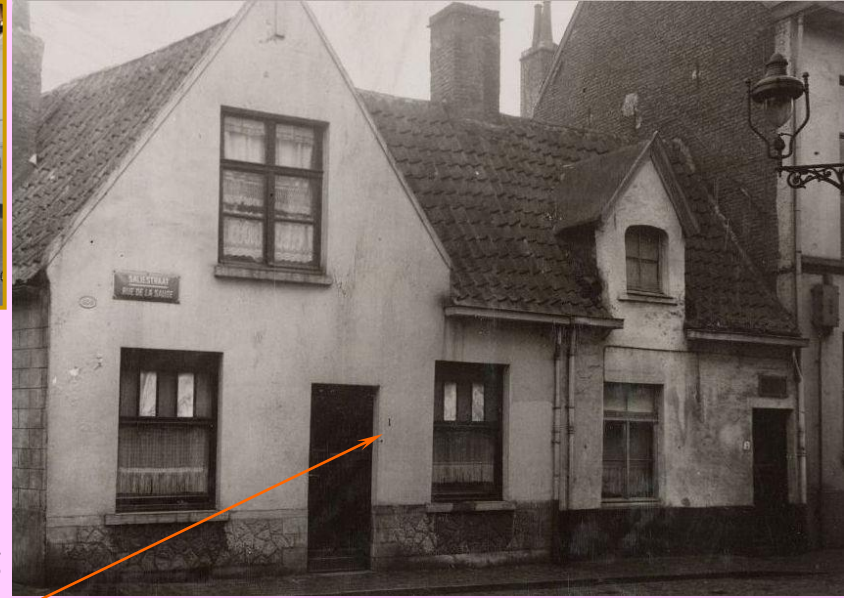
Op heden is er enkel groen en parkeergelegenheid.

jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

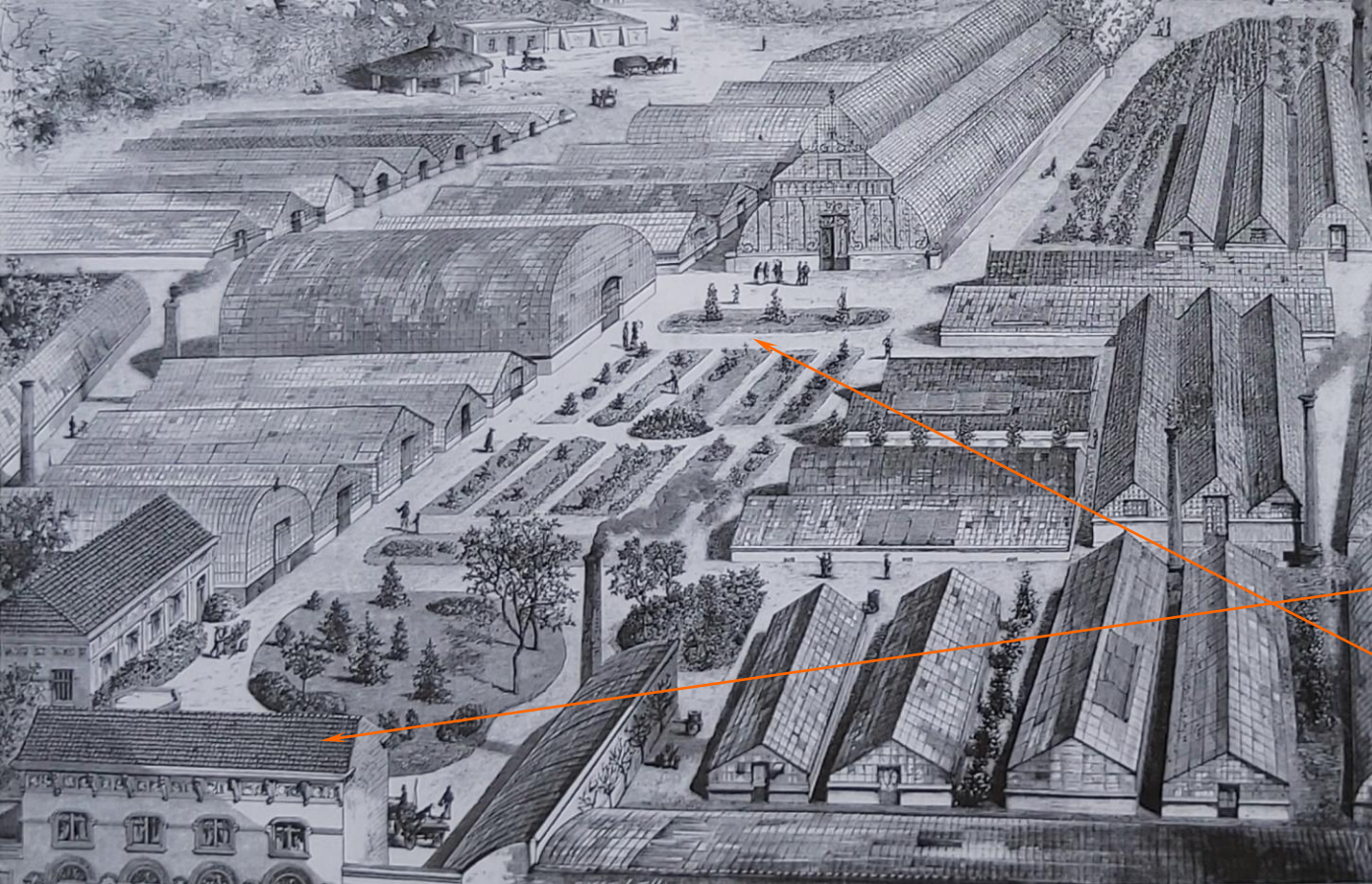
Foto uit de jaren 50 want er zijn reeds ijzeren vuilbakken.

Krommenelleboog
in 1940, toen nog
Saliestraat n^{rs} 1 &
3 op de hoek met
de Stoppelstraat n^r
38.

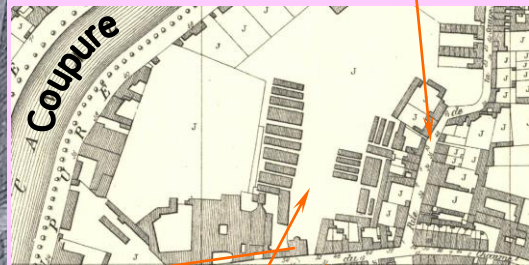

Na de aanleg v/d Lieven De Winnestraat in 1912 werden delen ervan verkaveld. Heden staan er meerdere flatgebouwen, het ene al wat hoger dan het andere, gelukkig met het nodige groen.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Krommenelleboog

Stoppelstraat

In 1869 nam de Luxemburger Jean Linden in de **Stoppelstr. 54** het tuinbouwbedrijf van Verschaffelt over. Een goet bedrijf met talrijke serres dat druk bezocht werd door tuin- en plantenliefhebbers. In 1889 ging het helaas failliet en werd gesloopt. Aanvankelijk werden op de terreinen nog paardenwedstrijden georganiseerd.

Het eerste deel voor de S-bocht van de Krommenelleboog (toen nog Saliestraat) vanuit beide richtingen gefotografeerd.

Het n° 5 was de toenmalige stadsschool

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

1904

1968

Het volksleven in een cité

kaart 1878

Foto links - De cité in de **Krommenelleboog 6 tot 28** werd gebouwd in 1852 en afgebroken in 1972 om nieuwbouw te kunnen realiseren. Ook het aanpalende n  4 werd hiervoor afgebroken.

jahan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Een verslag in 1892 rapporteerde dat de ingang overdekt en te smal was en de binnenkoer slecht geplaveid, dat er slechts 1 toilet was voor al de bewoners (12 huisjes maal 4 bewoners is een totaal van 48 mensen) en het water dat vroeger genomen werd aan de pomp die midden op de koer stond ook letterlijk vuil en heel slecht was.

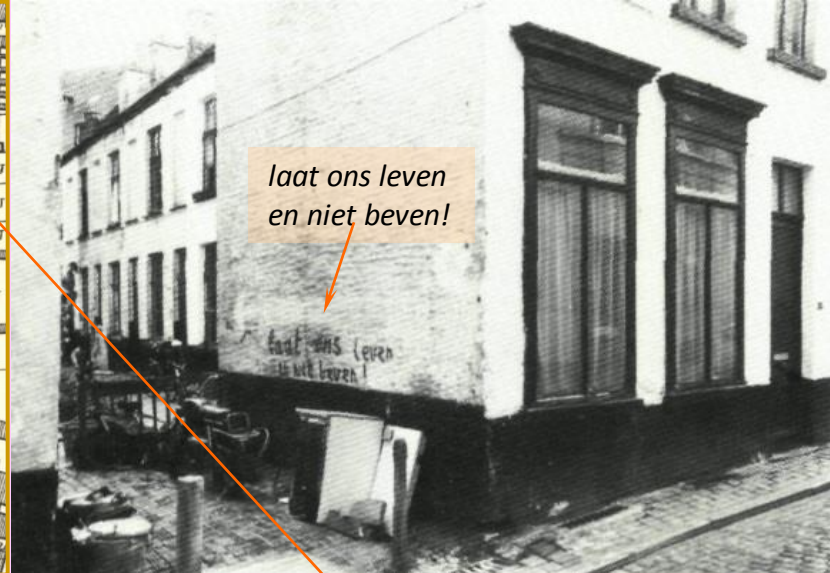

Krommenelleboog

1974

1878

laat ons leven
en niet beven!

In de Krommenelleboog zit er heden tussen de huizen 47 en 77 nog een gerestaureerd cité verscholen.

Of het aantal woningen nog gelijk is aan het oorspronkelijke aantal van 14 uit ± 1870 of zoniet gereduceerd werd, is mij niet gekend. Misschien iemand van jullie wel?

Het water had men vermoedelijk nog niet in de huisjes in 1974 want het deurtje waarachter het **waterkraantje** zich bevond stond 's zomers open.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

1904

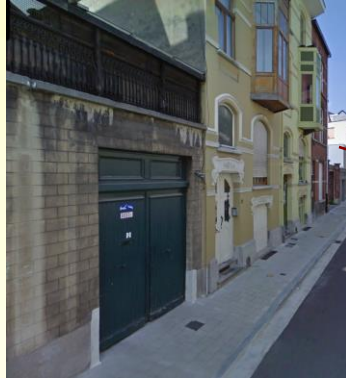
jeihan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

de cité
49 tot 75
op vlg. dia

De Krommenelleboog gezien vanaf de Lieven De
Winnestraat. Maar dat juffrouw tje? Nee ze is al
lang van deze aardbol verdwenen

2009

De St.-Martensstraat in 1900 en ± 110 jaar later

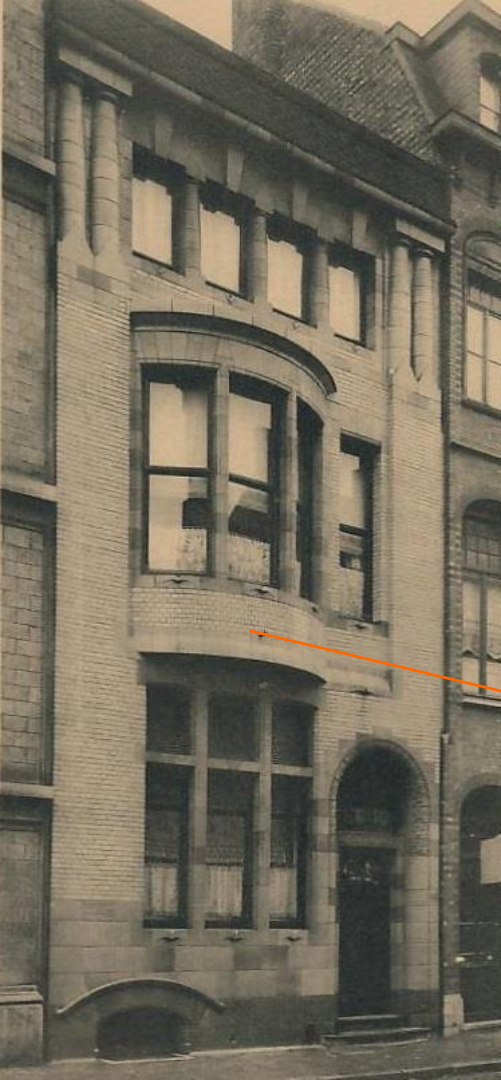
De straat is nu getwee-
endeeld door de **Gebr.
Vandeveldestraat**.

Links de muur van het
hospice voor zwak- en
lichtzinnige vrouwen.

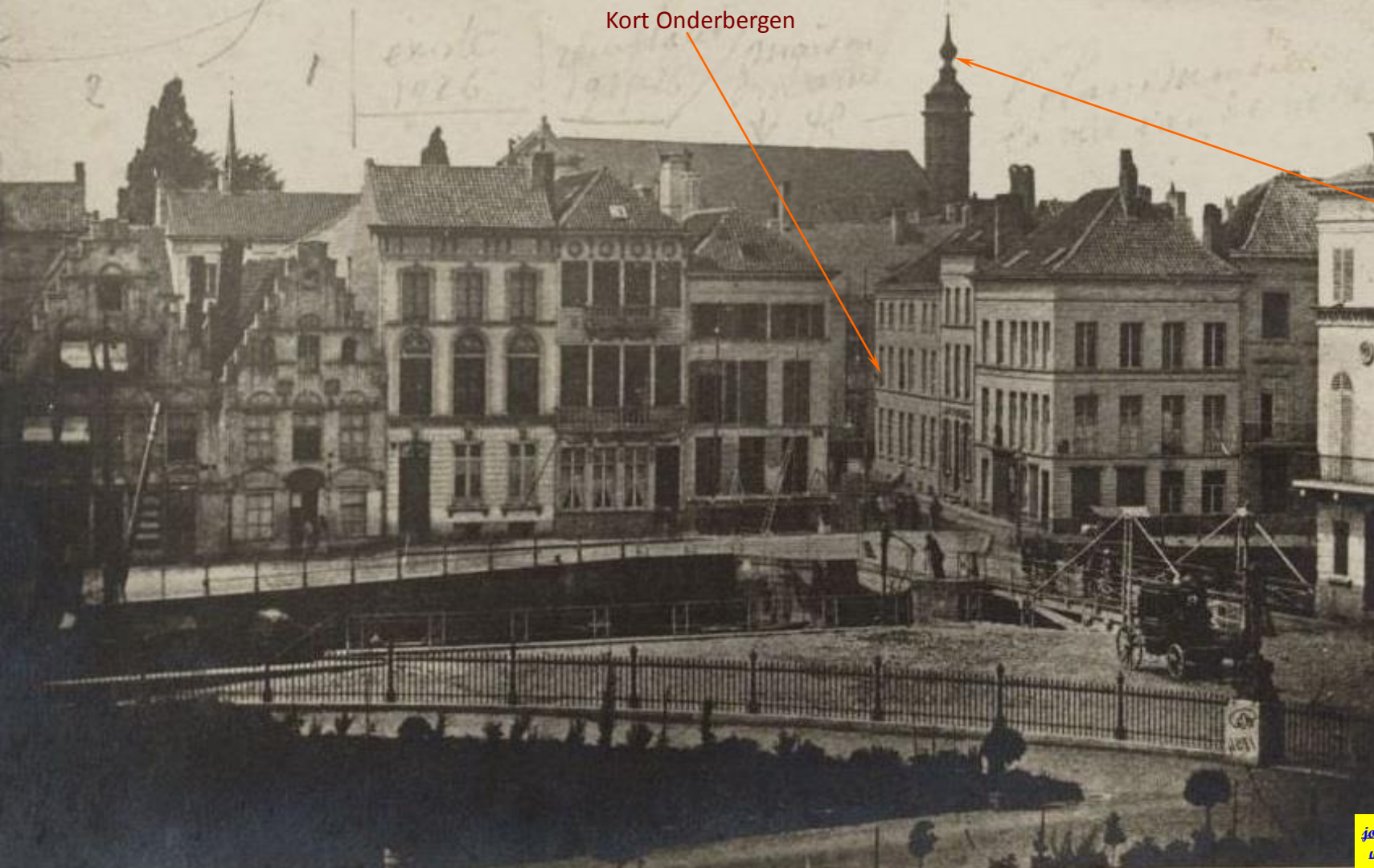
Op het einde zie je de
Posternestraat.

Heden is hier alles
totaal veranderd.

Huis in de St.-Martensstraat dicht
bij het kruispunt met de Gebr.
Vandeveldestraat

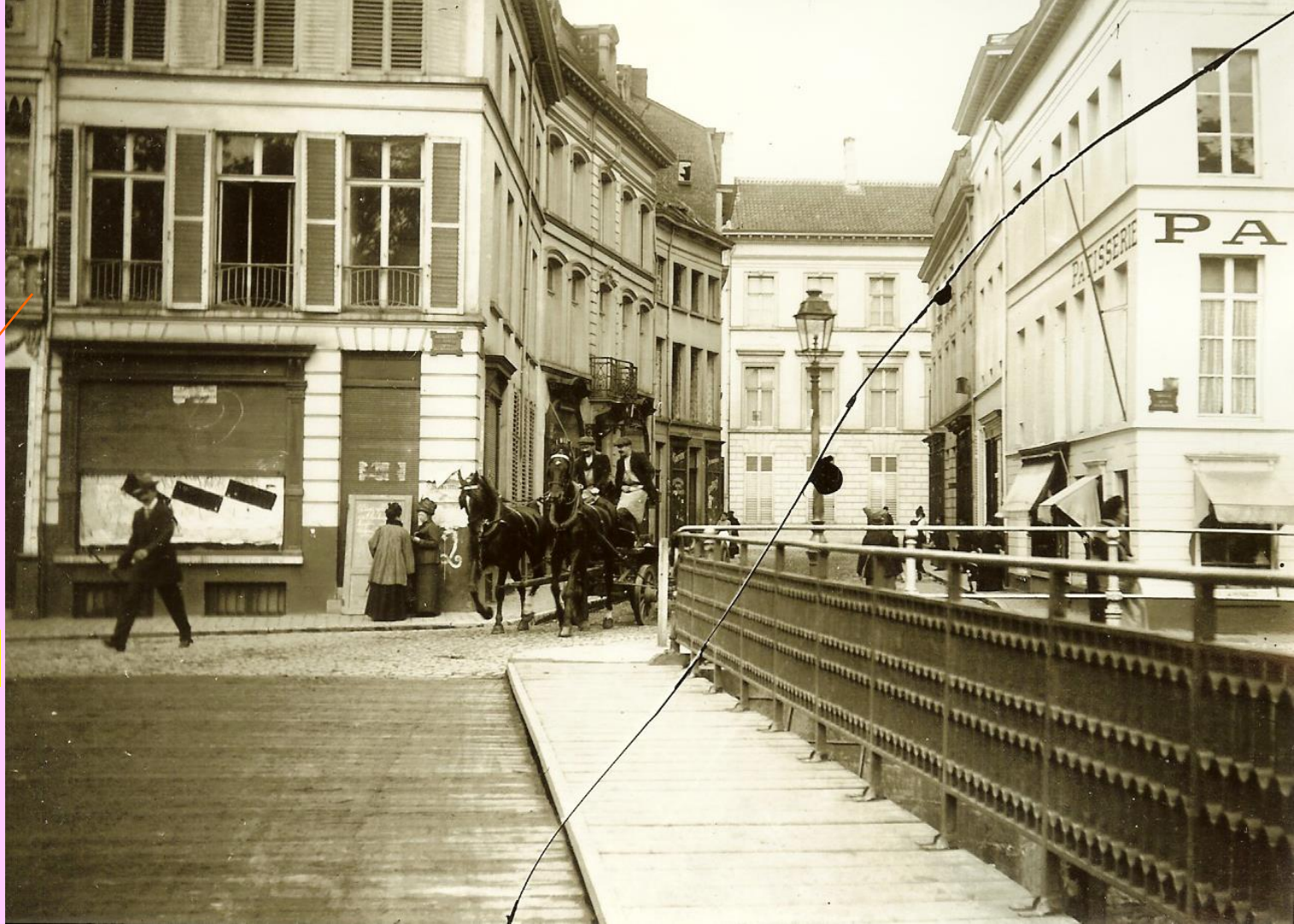
Kort Onderbergen

Recollettenlei
getrokken
vanaf het
Justitiepaleis
in 1854.
Maar welk
kerktorentje
is dit? Het
was het
torentje van
de kerk in de
Posteernestr.

Het hele huizen-
blok zal moeten
verdwijnen voor
de aanleg van een
nieuwe straat, de
Gebr. Vandevel-
destraat. Het huis
op de voorgrond
lijkt reeds onbe-
woond.

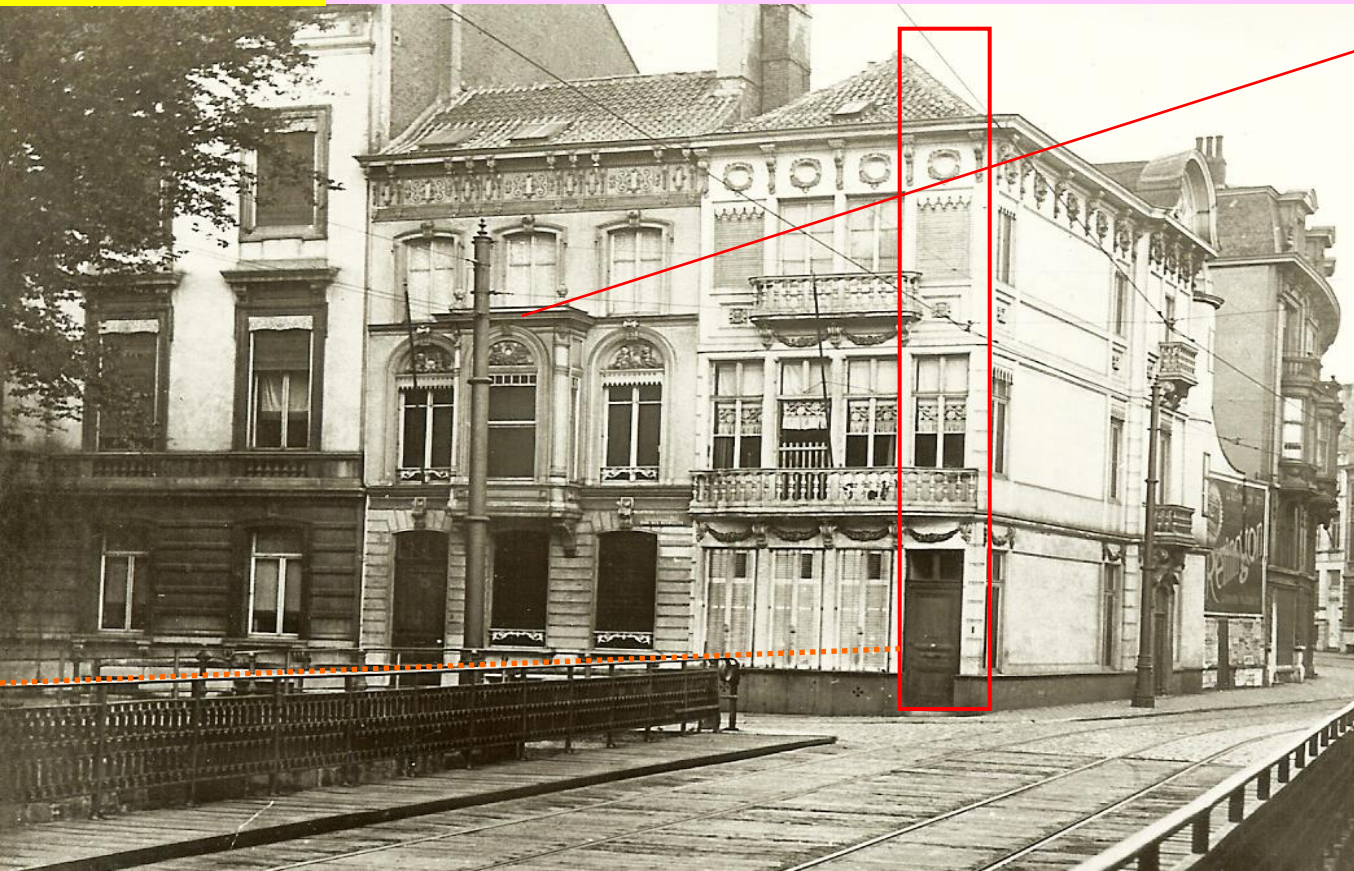
johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Deel van het
huis op vlg. dia

De oude Recollettenbrug en de nieuwe Gebr. Vandeveldestraat uit 1906 is reeds getrokken

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Deel v/h huis op de vorige dia. Onmiddellijk na de afbraak van het huis hebben ze vensters gestoken op de zijgevel. Maar heel lang is dit huis niet blijven staan, er kwam nieuwbouw. Zie foto hierboven.

De fotograaf stond ter hoogte v/d Recollettenbrug. We zien linksboven nog een reclame hangen aan het hoekhuis. Het voetpad was in de jaren vijftig aan de smalle kant, daarom kon men de auto's wat dwars parkeren.

Einde B8.

Zie verder B9 over het
vervolg v/d Houtlei.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Beste, wij zijn geen bedrijf dat men dagelijks contacteert.
Voor ons is het van belang het webadres door te geven
aan vrienden en ook E23 erbij te vermelden zodat men
onmiddellijk zijn straat kunnen aanklikken. Zalig toch!

